

AITEL END OF TERM 1 2024 ASSESSMENTS

S.5 END OF TERM ONE, 2024 ASSESSMENTS

MUDA: 2:30 HRS

MAAGIZO: JIBU MASWALI YOTE.

1. Eleza istilahi zinazo saidia wasomaji kuelewa kazi ya fasihi.

2. Soma taarifa ifuatayo kisha ujibu maswali yatakayofuata:-

Suraha alikuwa mtiifu na Mnyenyekevu tangu utotoni. Alipenda na kuheshimiwa na kila mkazi wa kitongole cha tupambe. Ama kweli hulka njema hunglaa gizani kwa bidi za masomo darasani suraha hakuwa na kifani bali alipigwa mifano.

Wanafunzi wa shule ya msingi ya nguvumali hawakumwona kwani alikuwa Zaidi ya upeo wa macho ya yao. Alipotimu na kuhitimu hawakumwona kwani alikuwa Zaidi ya upeo wa macho yao. Alipotimu na kuhitimu hawakumwona katika matokeo yoyote ya mihitimu ya madarasani au ya kitaifa. Bali waliwamsikiatu. Kwani alikuwa Zaidi ya upeo wa macho yao. Alipotimu na kuhitimu elimu ya msingi, alichaguliwa kuingia katika kidato cha kwanza akiwa amefunza na kufaulu vizuri sana. Tena kwa alama za juu Zaidi ya kawaida na desturi. Miaka mine katika shule ya sekondari au jinsi ilivyoshishmiri, ya upili

haikuwa lolote ala chochote kwa mwanafunzi mcheshi mwerevu na mwenye mlahaka kama suraha wanagenzi wote wa shule hiyo ya subira walipenda, wakamvuaa na kumfaa kwa la jua na Mvua.

Kiasi kikubwa cha nyakati zao kilipita wakiwa katika hali teule ya furaha na Bashasha. Buraha hizi ziliwafanya wewe na mihula mifupi babala ya mirefu inayochusha na kuchusa waonavyo wanafuzi wasiokuwa na lamaana shuleni. Hawa kusinywa wala kusinyika kamwe shuleni kule walapale au mle. Hayawi hayawi hayawi huwa.

Hatimaye suraha akahitimu masomo ya sekondari. Maisha ya shule ya upili yalimperusha na kumkaramkisha si haba. Hata ule ushamba lililowika mjini marokeo yalionyesha kuwa alipita vizuri sana kiasi cha kujiunga na chuo kikuu bila vikwazo vyovyote vile.

Huku suraha akiwa angali akisubiri kuingia chuoni, alipata bahati ya kupokea barua ya ualishi wa ajira jijini. Mwaliko huo aliupokeo mbio mbio bila kiwewe wala kimeme akafungaya virago vyake kwenda jijini kuwajinva na shirika la Walstars kuwa mhazili ilikuwa imelatangaza wa kiangazi. Basi suraha aliamka jijini akaanza maisha ya kujitegemea katiak nyumba ya kupanga. Mji nao ni bahari ya nchi kavu ilinjaa papa na Papaupanga ambao ukiwapapia hukosi kupapatika kwa majuto makuu.

Alijingiza katika anasa na starehe za dansi kupinga maji, kuvuta sigara na bangi. Pamoja na kuzururazurura katiak majumbe makubwa ya starehe kama vile;-

Pajero paparazzi bwa gabwaga na changudoa. Mshahara wake wa mwezi wa msomi wa kidato cha nne ukawa haumtoshi kutumji, hasa jiji ni kama kiboko cha malimbukeni. Naye limbukeni, hana siri Jiji likamtibulia nyongo siku moja suraha aliamka alfajiri akajikuta ame lalia sakafu akiwa hana vazi lolote ila suti ya Mungu.

Chumba kizima hakikuwa na kitu chochote. Si kitanda si godoro, si viti, si pazia, si malapa, si njuti, si lolote, si chochote, si lipi wala si kipi kila kitu kiliporwa kasoro huyo mwanadamu tuliyekutajia alialia sakafu iliyoizima kama barafu huyo matunda na mazao ya jana usiku maneno aliporejeshwa kwa taksi ya kukondi nyumbani kwake akiwa hajitambui, akiwa ameleva leuleu bin chopi.

Alipokusanya fikia na kavuta taswira na kuvuta, taswira ya matukio ya jana usiku katika shamrashamra za mabaa na migahawa aali, Kisha akazinduja kujikuta alivyo hiri sasa, suraha alitamani kulia, akacheka, akatamani kucheka, akalia hebu shuhudia mwenyewe huo mseto wa mchangonyiko wa mikanganyiko wa mikanganyike katika kichwa cha mtu Mmoja tena mtoto wa kike!

Maswali

- (a) Pendekeza kichwa cha taarifa hii.
- (B) Ni bahati gani iliyomwangikia suraha maishani mwakw?
- (c) Eleza sifa nne(4) za suraha kabla ya kubadilika.
- (d) Fafanua maana ya istilahi, tashbihi na utoe mifano miwili kutoka taarifa hii.
- (e) Tambua misemo iliyotumiwa katika taarifa hii kisha uchambue maana ya misemo hiyo.
- (f) Mwandishi ana hisia ipi kuhusu taarifaa hii?
- (g) Kama mwanafunzi wa shule taarifa hii inakufunza nini.

3. AFRIKA MAMA YETU

Downloaded from www.mutoonline.com

Amkeni kila pombe, sasa kumepambazuka.

Twanyanyaswa kama ngómbe, hali giza latoweka.

Damu moto tujisombe, sote wanaAfrika

Bara zima tuungane, tukomboe Afrika.

Kwenye heri au shari, ukombozi tunataka

Bara lote liwe huri, Afrika kutukuka

Ubaguzi ni hatari, ni unyama wa tabaka,

Bara zima tuungane, tukomboe Afrika.

Tukomboe bara letu, viongozi wasifike

Dumisha umoja wetu nchi huru Afrika

Umoja ni nguo yetu, hatutaki kutengeka

Bara zima tuungane, tukomboe Afrika.

Vijana tangulioni, mbele bila kugeuka

Misiri hadi kusini, milikeni Afrika

Kaburu na mahaini, kuwatia hekaheka

Bara zima tuungane, tukomboe Afrika.

Ukoloni mamboleo, na ubwana tumechoka,

Weyeji na wengine, ni mabomu kufyatuka.

Maovu si marejeo, tusirudi tukotoka

Bara zima tuungane, tukomboe Afrika.

Downloaded from www.mutoonline.com

Maswali

(a) Chambua bahari la shairi hili

(b) Toa maudhui sita (6) unayopata katika shairi hili. Maudhui ni mambo muhimu yanayoelezwa katika shairi.

Mwisho

Prepared by Bwana Johnani Bamwesigye 0789216780/0752561101

Bjohnani@gmail.com